

Over Brennan Manning

Uittreksel uit “Een Tijd van Heengaan - Hoe een universele spiritualiteit het aangezicht van het Christendom verandert”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/heengaan.pdf>

Orig titel: A Time of Departing - How a universal spirituality is changing the face of Christianity, Lighthouse Trails Publishing Company, Silverton, Oregon, U.S.A.

Ray Yungen, 2002

Vertaling, plaatjes, inlassen en voetnoten door M.V.

Brennan Manning¹

Eén persoon die qua invloed het potentieel heeft om zelfs Foster te overstijgen, is Brennan Manning, een voormalig katholiek priester. Hij schreef populaire werken zoals *Ragamuffin Gospel* (NL-uitgave “Het Zwerverse-vangelie”, 2002) en *The Signature of Jesus*. Ook hij heeft de gevoelige snaar geraakt van de evangelische gemeenschap.

Zijn aantrekkingskracht is makkelijk te begrijpen als je Manning in eigen persoon hoort spreken. Velen bewonderen hem voor zijn gepassioneerd en dynamisch karakter.

Wanneer hij vertelt hoe zijn moeder hem als jong kind slecht behandelde dan kan je niet anders dan zijn eigen pijn voelen. Maar ondanks zijn bewonderenswaardige capaciteiten en intense devotie, leert hij contemplatief gebed als een weg tot God.

Manning wijdt een heel hoofdstuk aan contemplatief² gebed in zijn populair boek *The Signature of Jesus*. Hij maakt een vergelijking van de traditionele evangelische praktijk met de voordelen en deugdzaamheid van contemplatief gebed. Hij geeft zijn lezers de indruk dat zij werkelijk iets missen van Gods liefde als zij deze methode van gebed negeren. In feite noemt hij dit hoofdstuk *Grabbing Aholt [a hold] of God* (zich vastgrijpen aan God).[27] Hij maakt erg duidelijk dat dit “het doel van contemplatief gebed” is.[28] Achteraan in *Ragamuffin Gospel* (NL-uitgave: Het Zwerversevangelie) vindt men niemand anders dan M. Basil Pennington³. Manning ondersteunt sterk Penningtons boek *Centering Prayer*, en stelt dat Penningtons methoden ons zullen voorzien in “een weg van gebed die ons zal leiden tot een diepe, levende relatie met God”. [29]

Dit, mijn vriend, is het probleem in deze kwestie. Leidt contemplatief gebed tot een dieper leven met God? Was dit zo voor Pennington? Is dat zo ook voor Manning? Velen denken misschien dat Manning het juiste antwoord bezit op deze vraag. De populaire christelijke redacteur van *Christianity Today*, Philip Yancey, onderschreef Manning voor al zijn eigen lezers, zeggend: “Ik beschouw Manning als mijn geestelijke leider in de school van genade”. [30]

Vastgrijpen aan Wie?

¹ Richard Francis Xavier Manning, gekend als Brennan Manning (1934 – 2013) was een Amerikaanse auteur, gesecculariseerd priester, en spreker. Hij is het best gekend voor zijn bestseller boek *The Ragamuffin Gospel*. (Wiki).

² Contemplatieve spiritualiteit: Beschouwende, bespiegelende spiritualiteit. Zo is het opnieuw populair geworden “contemplatief gebed” het leegmaken van de geest (door het herhalen van een mantra, een woord of korte frase) waardoor men geestelijk in contact komt met naar wat men foutief meent God te zijn. Men riskeert hierdoor in contact met de demonenwereld te komen. Het is een strik van de duivel.

³ Zie hoofdstuk 3 in <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/heengaan.pdf>

Als we wat nauwkeuriger lezen in het hoofdstuk “Grabbing Aholt of God” (zich vastgrijpen aan God) dan komen we oog in oog te staan met niemand minder dan Thomas Merton. Er is een citaat van Mertons biograaf William Shannon:

Tijdens een conferentie over contemplatief gebed werd volgende vraag gesteld aan Thomas Merton: “Hoe kunnen we mensen het best helpen om de eenheid met God te bereiken?” Zijn antwoord was erg duidelijk: “Wij moeten hen vertellen dat zij reeds verenigd zijn met God”. Contemplatief gebed is niets anders dan zich bewust worden van wat reeds bestaat.[31]

Merton verwees hier naar zijn pure “heerlijkheid van God in iedereen”-wereldbeschouwing. Hij spreekt niet zomaar van christenen. Zijn gekend universalisme⁴ verwerpt dit feit. Daarin ligt het hart van de kwestie wanneer Manning christenen uitnodigt om zich “vast te grijpen” aan God: het is de god van Merton waar zij zich aan vastgrijpen! Maar Manning is toch zo’n aantrekkelijk mens, met zo’n spirituele flair, zodat weinigen zich druk maken over wat onder de oppervlakte te zien is.

Thomas Merton, (1915-1968) wijlen Rooms-katholieke monnik en mysticus, geloofde dat er vele wegen zijn naar God. Oosterse stijl meditatie, de godheid woont in alle dingen en in alle mensen. Citaten:

“Ik zie geen contradictie tussen boeddhisme en christendom ... ik neem me voor een zo goed mogelijke boeddhist te worden als ik kan”.

“Het is een heerlijke bestemming een lid te zijn van het menselijke ras ... Als zij [mensen] zich maar eens konden zien zoals zij werkelijk zijn ... Ik denk dat het grote probleem zou zijn dat we neer zouden vallen en elkaar zouden aanbidden ... In het centrum van ons wezen is er een punt van nietsheid dat niet geraakt is door zonde en illusies ... Dit kleine punt ... is de pure heerlijkheid van God in ons. Het is in iedereen”. *Conjectures of a Guilty Bystander*

Achter Mannings charisma liggen problematische connecties. Bijvoorbeeld: Manning citeert bij voorkeur een katholieke monnik, Bede Griffiths, in twee van zijn boeken: *Abba’s Child* en *Ruthless Trust*. Griffiths, net zoals Merton, “verkende wegen waardoor Oosterse religies zijn gebedsleven konden verdiepen”. [32] Griffiths zag ook het “groeïende belang van Oosterse religies ... die de kerk tot een nieuwe vitaliteit brengen”. [33]

Recent sprak Manning in een kerk van mijn eigen woonstad. Na de samenkomst vroeg ik hem over zijn connectie met Griffiths. Hij zei me: “Ik heb hem jarenlang gelezen, tot *The Golden String* toe (de autobiografie van Griffiths). Dit boek verscheen in 1980 en zo is het duidelijk dat Griffiths vele jaren Manning beïnvloedde. Toen ik Manning ook vroeg van welk boek over gebed hij houdt, beval hij me Thomas Keatings⁵ *Open Mind, Open Heart* aan, een welgekende inleiding over de praktijk van contemplatief gebed waarin een pantheïstische⁶ visie over God wordt geprojecteerd.

De kloof overbruggen

Een van de meest voorkomende bezwaren bij de verdedigers en bewonderaars van Foster en Manning is dat zij geen Oosters mysticisme leren, omdat hun aandacht gericht is op de God van het Christendom. Zij wensen dat de mensen korter bij Jezus Christus wandelen, niet Shiva of Boedha.

Richard Foster, (1942 -) Quaker, “Peetvader” van Contemplatief gebed. Auteur van “Celebration of Discipline (Het nieuwe leven) en andere boeken. Beveelt contemplatief gebed aan maar waarschuwt dat het gevaarlijk is. Citaat:

“Ik wil ook vooraf een woord van waarschuwing geven. In de stille contemplatie van God dringen wij diep door in het geestelijke rijk, en er is zoiets als bovennatuurlijke gidsing ... Terwijl de Bijbel ons hierover niet veel informatie geeft, zijn er verschillende klassen van geestelijke wezens, en sommigen van hen werken beslist niet samen met God en Zijn wegen! ... Maar voor nu wil ik u aanmoedigen beschermende gebeden te leren en te praktiseren”.

⁴ Universalisme: Het geloof dat Gods genade iedereen ten deel zal vallen.

⁵ Voor Thomas Keating: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/kundalini2.pdf>

⁶ Pantheïsme: God is IN alles. Pantheïsme: God IS alles.

Oppervlakkig gezien kan dit een goede verdediging lijken, maar als men een uitspraak begrijpt van de stichter van de topschool voor contemplatief gebed in Amerika, dan zou men kunnen zien dat deze verdediging op los zand staat. Tilden Edwards zei: “Deze mystieke⁷ stroming [contemplatief gebed] is de westerse brug naar de spiritualiteit van het Verre-Oosten”. [34]

Dit verifieert dat contemplatief gebed niet *per se* Oosters mysticisme is, maar de eenvormige praktijk voorziet in een brug naar Oosterse spirituele concepten.

Nu is de “schuld door promoten”-methode een legitieme basis is om aan te wijzen wie Foster en Manning aanzien als modellen voor hun praktijken. Bijvoorbeeld, wanneer Manning citeert uit (en zelfs aanbeveelt [35]) William Shannons⁸ boek *Silence on Fire*, dan zou men een gemeenschappelijke christelijke grond verwachten, ergens tussen de twee in. Maar *Silence on Fire* bevat niets wat ware evangelischen zou inspireren want het is gevuld met aanstootgevende universalistische verklaringen. Eén gedeelte stelt: “... er is een eenheid van God die alle vrouwen en mannen verenigt ... Het doel van alle spiritualiteit is een bewustzijn te verwerven van onze eenheid met God en met heel Gods schepping”. [36]

Waar is de gemeenschappelijke grond? Waarom ziet Manning Shannon als een mede-mysticus? Als hierop geen redelijk antwoord kan gevonden worden, moet geconcludeerd worden dat Tilden Edwards' eerdere citaat waar is en dat Manning reeds de brug is overgegaan naar Oosters spiritueel begrip, net zoals Shannon deed.

Het lezen van *Silence On Fire* betekent voor Manning dat hij weet waar Shannon voor staat. Het promoten van Shannon betekent dat hij zijn ketterijen ongemoeid laat. Wat het erger maakt is dat Shannons ketterijen duidelijk afstammen van contemplatief gebed en dat niettegenstaande dit Manning toch zijn praktijken verdedigt. Wat brengt Manning ertoe mensen te promoten als Shannon, Griffiths en Keating? We moeten hiervoor kijken naar de bedoelingen van de “machten” en “de geestelijke boosheden in de lucht” (Efeziërs 6:12) die de prediking van het Kruis tegenwerken.

Als christenen vergeten wij dikwijls dat geesten (demonen) gevallen engelen zijn, ooit geschapen als dienende geesten voor God. Zij weten wat geestelijkheid is en kennen Gods waarheden. Maar, zoals de Bijbel zegt, hebben zij zich voorgenomen om te misleiden “als het mogelijk zou zijn, ook de uitverkorenen” (Markus 13:22) en zij stellen zich op als “engel[en] van het licht” (2 Korinthiërs 11:14). Dit verklaart waarom God elke wedergeboren christen de Heilige Geest en Zijn levende Woord heeft gegeven om te kunnen onderscheiden wat van God is en wat niet. Als we de grenzen overschrijden van de leringen van de Schrift (zoals Manning en Foster hebben gedaan met hun verdediging van contemplatief gebed) dan komen wij inderdaad op gevaarlijke grond.

Dr. Rodney R. Romney, senior pastor van de First Baptist Church van Seattle is iemand die frequent geciteerd wordt als een voorbeeld van een New Age christen. Hij onthulde heel oprecht wat hem meegedeeld werd in zijn tijden van contemplatief gebed. De “bron van wijsheid” waarmee hij in contact stond vertelde hem het volgende: “Ik wil dat u deze eenheid predikt, om het de wereld voor te houden als mijn oproep tot eenheid en samenhang. Uiteindelijk zal dit getuigenis van de eenheid van alle volken alle barrières die vandaag bestaan ondermijnen”. [37]

Hier is duidelijk een onreine geest aan het woord! Jezus Christus leerde niet dat alle volken één zijn. Er zijn de *geredden* en de *ongeredden*. En Jezus Christus is de katalysator tussen deze verdeling. Maar de geest die tot Dr. Romney sprak onthulde ook iets anders dat van vitaal belang is. Deze geest verklaarde: “Stilte is die plaats, die omgeving, waarin ik werk”. [38]

Heb hier alstublieft aandacht voor! God werkt niet in *de stilte*⁹ - onreine geesten doen dat. Bovendien, wat dit zo gevaarlijk maakt is dat zij zeer intelligent en geslepen zijn. Eén welbekende New

⁷ Mysticisme / mystiek (Wiki):

- Mystiek → van het Griekse *μυστικός*, *mystikos*: ‘geheimzinnig’.
- Betreft het hartstochtelijk streven naar een persoonlijke vereniging van de ziel met God.
- De term mystiek verwijst ook naar persoonlijke ervaringen van toestanden van bewustzijn voorbij de normale menselijke perceptie.
- Zich willen verenigen met het transcendente.

⁸ Zie over William Shannon hoofdstuk 2 in <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/heengaan.pdf>

⁹ Zie: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/stilte-vs-stilte.pdf>

Ager onthulde wat deze leidende geest onthulde: “Wij werken met allen die vibrationeel sympathisch zijn; eenvoudige en oprechte mensen die onze geest voelen bewegen, maar grotendeels enkel binnen de context van hun huidige geloofssysteem”.[89]

De term “vibrationeel sympathisch” heeft hier betrekking op hen die de gedachten stilleggen door repetitieve woordherhaling of die zich richten op de adem: inwendige mentale stilte. *Dat* is wat hen aantrekt. *Dat* is hun opening. *Dat* is waarom Tilden Edwards dit “de westerse brug naar de spiritualiteit van het Verre-Oosten” noemde, en dit is het wat in de evangelische kerk wordt geïnjecteerd!

In *The Signature of Jesus*, leert Manning hoe het denken stil te leggen. Hij instrueert zijn lezers methodisch:

“De eerste stap in geloof is te stoppen met denken over God in Gebed ...”[40] “Contemplatieve spiritualiteit neigt naar de nood aan verandering in bewustzijn ... wij moeten ertoe komen de realiteit anders te zien”.[41]

“Kies een enkel heilig woord ... herhaal het heilige woord innerlijk, langzaam, en dikwijls”.[42]

“Kom binnen in de grote stilte van God. Alleen in die stilte zal het geluid vanbinnen wegebben en de Stem van Liefde zal gehoord worden”.[43]

Als men een stamboom zou kunnen trekken van zowel Mannings als Fosters erfgoed, dat zou die zo zijn: van India naar Alexandrië → naar de woestijnvaders → naar Thomas Merton → naar de zijnen en anderen en zo naar u. Maar wat het *had moeten* zijn is: van de Drie-enige God → naar de heilige profeten en apostelen → naar u. Heel eenvoudig! Dat, mijn vriend, is de beslissende factor in deze controverse.

Ik ben er mij van bewust dat zowel Foster als Manning dingen zeggen die het hart beroeren van vele christenen. Maar de kwestie hier is er een van mysticisme. Is hun mysticisme legitiem?

Gebed is niet stoppen met denken over God, maar juist al uw gedachten op God richten. Men kan niet om het feit heen dat contemplatief gebed kettters is. Wanneer men het volgende leest van William Shannon, in zijn citaat van Merton, dan is deze conclusie onafwendbaar: “De contemplatieve ervaring is niet een eenheid van afzonderlijke identiteiten, noch een fusie van hen; integendeel, *afzonderlijke identiteiten verdwijnen* in het Alles Die Gods is” (benadrukking van mij).[44]

In wezen zegt hij dat er slechts één grote identiteit is: God. Dit is meer in overeenstemming met *de kern van het sjamanisme* dan met Christendom, maar Manning omarmt Shannon. In Leviticus 19:31 zegt God: “Ik ben de HEERE [= Jahweh], uw God!”, niet *wij* zijn Jahweh uw God. Enkel God bezit de identiteit van God.

Ook andere evangelischen van nationaal belang omarmen contemplatief gebed. Ik breng hun namen hier niet naar voor omdat hun posities identiek zijn aan die van Foster en Manning. Ik ben niet geïnteresseerd in het gooien met slijk op namen, maar ik daag de christelijke gemeenschap uit om naar de feiten te kijken die de contemplatieve gebedsbeweging meedraagt en om te zien naar het verband met New Age occultisme en Oosters mysticisme.

Enkel omdat een schrijver emotioneel bewogen is, oprecht, en bijbelse taal gebruikt, betekent niet noodzakelijk dat hij of zij bijbelse waarheden verdedigt. Een goed voorbeeld is de katholieke devotie voor Maria, de moeder van Jezus. De meesten van hen die dit beoefenen lijken aangename, devote mensen te zijn die misschien wel een aantal bijbelverzen bij de hand hebben om hun positie te verdedigen. Maar is de Maria-devotie bijbels gegrond? Hetzelfde principe gaat op voor Foster en Manning. Is contemplatief gebed bijbels of is het een traditie?

Voor hen die de gezaghebbende visie van de Bijbel aanhangen kunnen deze dwalingen gemakkelijk doorzien worden. Nadat één pastor zich bewust werd van de onderwerpen die in dit hoofdstuk besproken worden, maakte hij de scherpzinnige opmerking: “Hoe kunnen Foster en Manning geestelijk

voedsel krijgen van mensen die de Grote Opdracht¹⁰ verwerpen?” In deze ene observatie bepaalde hij de hele controversie rond de mannen die we zojuist geprofileerd hebben.

Hoe kan een christelijk leider zoals Manning het boek van Thomas Keating over centreren gebed aanprijzen wanneer Keating dingen zegt zoals: “Om mensen te begeleiden opdat zij deze ervaringen krijgen [goddelijke eenheid], kunnen christelijke geestelijke leiders het nodig hebben te dialogeren met Oosterse leraren, om een beter begrip te verwerven”. Keating zegt eigenlijk dat christelijke leiders zich moeten richten op hindoes en boeddhisten om het resultaat te begrijpen van centreren gebed.

Bovendien, hoe kan Foster leren van Thomas Merton wanneer Merton een spirituele verwantschap deelde met boeddhisten en sufis die “Christus [Die] de wereld met Zichzelf verzoende” (2 Korintheers 5:19) verwerpen?

Dit zijn harde vragen die beantwoord *moeten* worden! En als ze niet effectief beantwoord worden kunnen we ons niet “zonder schroom inschrijven in de school van contemplatief gebed” of verwachten dat we de “Stem van Liefde” te zullen horen in de stilte.

Lees verder:

- Over Brennan Manning: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/zwerversevangelie.pdf>
- Over “de stilte”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/stilte-vs-stilte.pdf>
- Over Henri Nouwen: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/heengaan-nouwen.pdf>
- Over Thomas Merton: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/heengaan-merton.pdf>
- Over Richard Foster: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/heengaan-foster.pdf>
- Over Thomas Keating: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/kundalini2.pdf>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm

¹⁰ Bedoeld wordt Jezus finale opdracht in Mattheüs 28:19-20 “Ga dan heen, onderwijs al de volken, hen dopend in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hun lerend alles wat Ik u geboden heb, in acht te nemen. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld. Amen”.